

втілювати інноваційні проекти, створювати театралізовані масові видовища. Протягом марафону відбулась низка перформативних постановок на сценічних майданчиках Києва; заходи присвячувались актуальним проблемам сьогодення, воєнним подіям, які впливають на життя мешканців столиці. У межах реалізації ідей марафону мали місце такі сценічні форми, як різноманітні види візуального мистецтва, івенти просто неба, імпровізаційні виступи солістів, музичних колективів та вуличних театрів.

Ще одним творчим проектом, де сценічне мистецтво виступає як унікальний феномен, що об'єднує акторів, режисерів, хореографів та тих, хто створює оригінальну музику, є вистава київського перформативного театру "AKTORSTVO theatre" «Ти — Атлантида». Театральне шоу — так визначили жанр автори перформансу. У ньому йдеться про загублений унікальний і міфічний світ, що давно зник, та про символічне народження людини нового покоління.

«Ти — Атлантида» створена режисером Л. Пономаренко і хореографом І. Юрків. Вистава відрізняється глибокою філософською темою, нестандартною грою акторів, насичена виразними пластичними та яскравими емоційними реакціями танцівників і перформерів на події сюжету, а також відзначена оригінальним візуальним контентом і проникливою музикою українських композиторів: Є. Хмари, Є. Гернаденка, С. Бакая та ін.

"AKTORSTVO theatre" — це унікальний простір, де співдіє творчість актора, режисера та хореографа, поєднуються сценічні виразальні засоби (сценографія, костюми, світло, музика). Усі ці елементи театральної вистави взаємодіють, створюючи неповторну атмосферу, яка стимулює активне сприйняття глядачів. Сучасні постановочні технології, що застосовуються у видовищі, розширюють індивідуальні можливості кожного з авторів оригінального проекту, творчі пошуки яких завжди актуальні, цікаві та сучасні.

Отже, інноваційні ідеї режисерів, акторів, сценографів, хореографів, композиторів в умовах сучасних викликів мають значний вплив на розвиток українського сучасного театру та є важливим і необхідним фактором у використанні новаторських сценічних технік у реаліях сьогодення.

В. Мізяк

ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ ТЕАТРУ ТА КІНО (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА ФАКУЛЬТЕТУ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА ХДАК)

V. Miziak

EFFECTIVE TOOLS OF EDUCATION FUTURE THEATRE AND CINEMA ACTORS (ON THE EXAMPLE OF THE ACTIVITIES OF THE DEPARTMENT OF ACTOR'S SKILLS OF THE FACULTY OF PERFORMING ARTS, KSAC)

Кафедра майстерності актора факультету сценічного мистецтва ХДАК з моменту свого заснування намагається зберегти традицію глибинного пізнання професії майстерності актора. Саме тому освітній процес за напрямом акторської майстерності, згідно з баченням кафедри, має бути розглянутий у контексті побудови етнонаціональної традиції. Акторська освіта є процесом, що потребує

не лише теоретичних знань, а й постійної практики для розвитку майстерності та глибокого усвідомлення мистецтва перевтілення.

Варто зазначити, що кафедра майстерності актора факультету сценічного мистецтва ХДАК від самого початку своєї діяльності (а саме з часів здійснення першого набору студентів за спеціалізацією «Актор драматичного театру та кіно» у 2001 р.) намагається забезпечити комплексне збалансоване навчання студентів-акторів. Кожен блок знань з фаху формується таким чином, щоб практична частина навчального процесу не домінувала над теоретичною, але водночас і теоретична складова має підкріплюватись практичними заняттями. Кафедра майстерності актора акцентує на систематичній практиці, що є необхідною умовою для досягнення гармонійного розвитку актора. Інструменти виховання та формування акторських навичок охоплюють широкий спектр методів, що сприяють розвитку як творчого потенціалу, так і технічних навичок студентів. Розроблена на базі факультету комплексна освітня програма фокусує свою увагу на розвитку фізичної та емоційної підготовки студентів.

Серед найефективніших інструментів виховання майстрів сценічного та кіномистецтва варто означити системи тренажів та тренінг (як невід'ємну частину системи навчання). Вони дозволяють майбутнім акторам активно розвивати необхідні навички, розкривати творчий потенціал і готуватися до професійної діяльності в театрі та кіно. Важливою частиною акторського тренінгу є робота з емоційною свободою. Студентів навчають глибокому розумінню своїх емоцій і способам керування ними на сцені.

Акторський тренінг — це процес, спрямований на розвиток фізичних, емоційних та інтелектуальних якостей актора. У межах тренінгу майбутні актори працюють над такими аспектами, як техніка мови, сценічна дія, пластичність, емоційна свобода та здатність до імпровізації. Одна з важливих складових акторського тренінгу — це фізична підготовка. Вона включає заняття з пластики, сценічного руху та акробатики. Для актора важливо мати контроль над своїм тілом, адже сценічна дія передбачає активну участь у фізичних процесах. На базі кафедри майстерності актора студенти працюють над розвитком координації, гнучкості та сили, що дозволяє їм впевнено використовувати своє тіло як інструмент виражальності.

Тренінги також сприяють розвитку комунікаційних навичок і здатності працювати в команді. Актор на сцені завжди взаємодіє з партнерами, і ця взаємодія має бути природною і гармонійною. Студентів навчають слухати партнера, бути уважними до його реакцій і відповідати на них у процесі сценічної гри. Це дозволяє створювати більш живу й переконливу сценічну дію. Окрім чітко структурованих вправ, важливим аспектом тренінгу є імпровізація. Викладачі кафедри майстерності актора (серед яких є такі провідні майстри сцени, як заслужений артист України Павло Кучін, заслужені артистки України Ольга Двойченкова і Майя Струннікова та ін.) спрямовують студентів на розвиток творчого мислення і здатності реагувати на несподівані ситуації під час вистави. Імпровізація допомагає акторам бути гнучкішими, креативнішими та адаптивнішими в сценічній роботі, що особливо важливо в сучасному театрі, де постановки можуть включати елементи експерименту та нестандартні режисерські рішення.

Фізична підготовка передбачає спеціальні вправи на пластику, координацію та сценічну присутність, що дозволяє майбутнім акторам вільно й органічно володіти своїм тілом на сцені. Робота з емоційним станом актора, зокрема методи «перевтілення» та «внутрішньої дії», спрямована на те, щоб студенти могли працювати з різними емоційними станами та створювати глибокі психологічні образи. Розвиток тілесної свободи є одним з важливих аспектів для актора. Вправи на сценічний рух допомагають студентам працювати над координацією, фізичною присутністю на сцені та вмінням передавати характер персонажа, використовуючи пластику тіла. Методи з хореографії, акробатики та йоги також застосовуються для поліпшення фізичних можливостей студентів.

Тренінг у системі акторської освіти Харківської державної академії культури відіграє важливу роль у підготовці акторів до реальних умов роботи в театрі та кіно. Завдяки різноманітності тренувальних вправ студенти отримують комплексну підготовку, яка дозволяє їм бути готовими до виконання різних ролей, незалежно від складності чи жанру. Тренінг розвиває не лише професійні навички, а й витривалість, дисципліну та впевненість у собі — якості, які є ключовими для успішної кар'єри актора. Такий підхід до тренінгу забезпечує майбутнім акторам не лише високий рівень професійної підготовки, а й формує у них здатність до саморозвитку та адаптації до вимог сучасного театрального мистецтва.

Другий важливий інструмент — це майстер-класи й робота з професійними режисерами і акторами. Взаємодія з практиками театру та кіно надає студентам можливість отримати реальні знання та навички, побачити як працює сучасний актор у реальних умовах, відчути на собі творчий процес у різних умовах постановки.

Інструментом виховання стає також участь у виставах та студентських проєктах. Практична діяльність дозволяє студентам закріпити отримані знання та випробувати їх на реальних глядачах. Ці проєкти допомагають сформувати професійний світогляд, адже акторська майстерність без практики стає теоретичною дисципліною без належної глибини.

Психологічна підготовка є ще одним важливим інструментом. Робота з емоціями, аналіз ролі та партнерство на сцені допомагають акторам навчитися контролювати свої почуття й адаптувати їх для сцени. Викладачі кафедри активно працюють над тим, щоб навчити студентів не лише технічним навичкам, а й стати емоційно стабільними та гнучкими акторами. Важливою частиною навчання є здатність до рефлексії. Студенти проявляють свою зрілість, якщо можуть аналізувати власну гру, критично оцінювати свої виступи та визначати, які аспекти потребують поліпшення. Рефлексія допомагає акторові постійно вдосконалюватися та краще розуміти свій сценічний потенціал.

Не менш важливим аспектом є розвиток голосових можливостей актора. У процесі навчання студенти факультету сценічного мистецтва ХДАК працюють над дикцією, артикуляцією та технікою дихання, що дозволяє їм досягти чіткої й виразної мови. Завдяки вправам з техніки мови студенти розвивають здатність передавати емоції за допомогою голосу і чітко доносити текст до глядача незалежно від складності сценічної ситуації.

Методична робота кафедри також базується на аналізі та використанні як сучасних європейських та світових методик акторської підготовки, так і класичних базових шкіл і напрямів. Така інтеграція дозволяє студентам отримувати знання,

що відповідають міжнародним стандартам театрального мистецтва, розвивати свій творчий потенціал у глобальному контексті.

Студенти кафедри майстерності актора можуть проявляти свої здібності на заняттях з майстерності в різноманітних формах роботи, які вможливають розкрити їхній творчий потенціал, відшліфувати навички і закріпити здобуті знання. Так, заняття зі сценічної взаємодії з партнером допомагають студентам розвивати навички співпраці, синхронності та чутливості до партнера. Важливо не лише самому бути яскравим на сцені, а й уміти реагувати на партнера, відчувати сценічну атмосферу, взаємодіяти з іншими акторами та спонтанно відповідати на їхні дії.

Таким чином, кафедра майстерності актора ХДАК застосовує комплексний підхід до виховання майбутніх акторів, що базується на поєднанні теоретичних знань, практичних навичок, психологічної підготовки та творчого експерименту. Це дозволяє випускникам бути готовими до роботи як у театральній сфері, так і в кіноіндустрії.

А. Кікоть

УНІКАЛЬНІСТЬ ФЕСТИВАЛЮ “BURNING MAN” У ПОСТМОДЕРНІЙ АРТПРАКТИЦІ

А. Kikot

UNIQUENESS OF THE “BURNING MAN” FEST IN THE POSTMODERN ART PRACTICE

У постмодерну добу фестивальний рух вийшов за межі виключно мистецтва, перетворившись на соціокультурне явище, про поширеність якого свідчить поняття «фестивалізація життя». Наукова новизна теми визначається обґрунтуванням постмодерної артпрактики на прикладі унікального фестивалю “Burning Man”, маловідомого в українському науковому дискурсі.

Важливо підкреслити, що надзавдання і атмосфера фестивалю базуються на ключових принципах, які перегукуються з основними ідеями постмодернізму (акцент на комунікативній ролі мистецтва, діалог з будь-якими культурами, використання прийомів інтерпретації й репрезентації, стратегії гри, нова естетика):

1. Радикальне самовираження. Учасники “Burning Man” можуть презентувати себе, використовуючи будь-які форми творчості, різні види мистецтва, зокрема мистецтво костюма. Будь-яка людина на цьому заході вільно реалізує свій творчий потенціал, розкриває індивідуальність, не зазнаючи ніякої критики.
2. Інклюзивність. Захід пропагує цей принцип, який означає, що всі учасники однаково рівні й важливі в цьому просторі, незалежно від їх соціального статусу, віросповідання або бекграунда.
3. «Дарування» як відмова від комерції та грошей. Учасники привозять із собою всі ресурси. Це форма чистого альтруїзму, адже обмін цінностями відбувається на основі щедрості.
4. Естетизація довкілля. Цей принцип фестивалю пов'язаний з ідеєю розчинення мистецтва в природі та житті (все є мистецтвом), що характеризує постмодерну естетику. Завдання «залишити без сліду» ґрунтується на правилах екології.